

ÅRSREDOVISNING 2009

FOLKHÄLSORÅDET KUNGÄLV

FOLKHÄLSORÅDET

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN

KUNGÄLVS
KOMMUN

ADRESS Nämndhuset · 442 81 Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00 vx
FAX 0303-190 35
E-POST kommun@kungalv.se
HEMSIDA www.kungalv.se

Inledning

I januari 2007 bildades Folkhälsorådet Kungälv mellan parterna Kungälvs kommun och Hälso- och sjukvårdsnämnd 4. Folkhälsoarbetet har tidigare tillsammans med samverkansarbetet bedrivits inom Falk (Försäkringskassa, Arbetsförmedling, Landsting och Kommun 1997 - 2006).

Folkhälsorådets arbetsordning reglerar folkhälsorådets mål och uppdrag samt sammansättning och arbetsformer. Arbetsordningen för det förebyggande lokala folkhälsoarbetet i Kungälvs kommun är även reglerat i ett särskilt samarbetsavtal som tecknades mellan Västra Götalandsregionens Hälso- och sjukvårdsnämnd 4 och Kommunstyrelsen 07 01 01.

Folkhälsoplanen ligger som grund för folkhälsoarbetet och har reviderats för att gälla under 2008 - 2011. Folkhälsoplanen är ett formellt dokument som beslutas av kommunfullmäktige och hälso- och sjukvårdsnämnd 4.

Syftet med folkhälsoplanen är att beskriva *det gemensamma tvärsektoriella arbetet* i kommunen för att nå en bättre folkhälsa. Folkhälsoplanen är även synkroniserad med den nationella folkhälsoplanen och regionens folkhälsopolitiska policy.

Rådets uppdrag

Folkhälsorådets uppdrag utgår från ett tydligt medborgar-/befolkningsperspektiv och omfattar att aktivera och engagera medborgarna, frivilliga krafter och olika samhällsaktörer i det förebyggande arbetet. En arbetsmetod som bygger på dialog och gemensamt lärande ska genomsyra folkhälsoarbetet.

Folkhälsorådet ska dels samordna insatser mellan olika samhällsaktörer samt dels samordna det inre förebyggande arbetet i den kommunala organisationen. I samordningsuppdraget ingår att kartlägga och analysera nuläge och behov samt att utifrån kartläggningen ta initiativ till och utveckla det förebyggande arbetet samt prioritera gemensamma insatser.

I maj 2009 hade Folkhälsorådet en heldag där Valfärdsbokslut 2008 presenterades. Utifrån presentationen och egna erfarenheter diskuterades och rangordnades, i bikupor, framtida insatsbehov i kommunen. Resultatet av dagen har utgjort en grund för Verksamhetsplan och Budget 2010.

Rådets tjänstemän, omfattning och fortbildning

Folkhälsorådet har en heltidsanställd folkhälsosamordnare/utvecklingsledare samt en halvtidsanställd drogförebyggare. En projektledare finns anställd på projektmedel, stimulansmedel, som omfattar skadeförebyggande arbete riktat mot äldre.

Inom HSN 4:s geografiska område, Ale, Kungälv, Stenungsund, Tjörn och Öckerö har samordnarna ett nätverk för kunskapsutbyte och utveckling av gemensamma aktiviteter. Kungälv ingår också i kompetensgruppen för hälsofrämjande sjukvård inom SIMBA. Folkhälsosamordnaren ingår även i ett nätverk med Göteborg och delar av dess kranskommuner. Drogförebyggaren ingår i ett nätverk för samordnare inom GR samt i ett länsövergripande nätverk. Projektledaren för äldresäkerhetsarbetet ingår i ett nätverk för förebyggande hembesöksprojekt med norra och mellersta Bohuslän. Folkhälsosamordnaren ingår även i ett nätverk av samordnare för våld i nära relationer inom GR – Dialoga Relationsvåldscentrum.

Folkhälsosamordnaren deltar i en styr- och ledningsgrupp för arbetet med regional utveckling för folkhälsan (RUFF) med representanter för de olika folkhälsonätverken i Västra Götaland och representanter från Folkhälsokommitténs kansli, Statens folkhälsoinstitut samt Hälso- och sjukvårdskanslierna.

Folkhälsosamordnare, drogförebyggare och projektledare har under året deltagit i kompetensutveckling inom kommunikation, drogförebyggande arbete och skadeförebyggande arbete för äldre.

Ett uppdrag för folkhälsosamordnaren är att skapa ekonomiska förutsättningar för olika folkhälsoinsatser. Under 2009 har folkhälsoarbetet sökt och beviljats följande medel:

- 1 100 000 kr från länsstyrelsen för krismottagning kvinna/man och barnsamordning 2009/2010.
- 300 000 kr från länsstyrelsen för arbete med hedersrelaterat våld och HBT frågor 2009/2010.

Arbetsmetod

Arbetet i Folkhälsorådet har sedan starten till stor del bedrivits i arbetsgrupper. Arbetsgrupperna består av företrädare från olika myndigheter, verksamheter, frivilligorganisationer, bildningsförbund och föreningar med intresse av det specifika arbetsområdet.¹

En viktig princip i Kungälv's folkhälsoarbete är att såväl folkhälsoråd, verksamhetsgrupp som arbetsgruppernas deltagare skall vara överens om hur arbetet skall genomföras. Den arbetsmetod som vuxit fram bygger på dialog och gemensamt lärande. En viktig uppgift för deltagarna i folkhälsorådet, verksamhetsgruppen för folkhälsorådet och arbetsgrupperna är att skapa dialog mellan deltagarna och den egna verksamheten för att på så vis utveckla och synliggöra folkhälsoarbetet på bred front.

Verksamheter

Folkhälsorådets prioriterade områden för året som gått finns formulerade i *Verksamhetsplan och budget Folkhälsorådet Kungälv 2009*. Nedan följer en redovisning av områdena samt vad som hänt under året.

Risklinjen:

- Den nya manualen för mottagande av risklinjeärenden på Medborgarservice har underlättat arbetet både för ärendegången och för återkopplingsförfarandet för anmälaren. Risklinjen har marknadsförts i Kungälvsmagasinet INTRO för invånare och turister.

Äldresäkerhet

- Samtliga 80-åringar i eget boende i kommunen och som inte har hemtjänst, det vill säga 222 personer har fått ett personligt brev med erbjudande om hembesök. 112 hembesök har avverkats, 65 personer tackade nej, 22 personer ville vänta eller själva ta kontakt vid ett senare tillfälle och 23 personer har hittills inte gått att nå. Vid hembesöken har stor vikt lagts vid att identifiera, stärka och bevara hälsoresurser hos varje individ.
- Arbetsgruppen för äldresäkerhet har hjälp av 11 frivilliga ”budbärare” som under 2009 kontaktat 292 av kommunens 312 personer som under året fyllt 75. Budbärarna informerar om äldresäkerhet, främst fallprevention, brand- och trafiksäkerhet.
- I början av året introducerade Folkhälsorådet en ny form av volontärarbete i kommunen, där frivilliga åtar sig att hjälpa äldre med servicetjänster. Hemfixare är Kungälv's modifierade ”Öckerö-modell”.

Jämställbetsfrågor

- Amphi produktion har slutfört sitt arbete med ”våld, maskulinitet och jämställdhet” genom återkopplingsmöten. Arbetet har riktat sig till pedagoger vid grundskolans högstadium, vuxenutbildningen, särskolan, och delar av gymnasiet.

Drogprevention

- En reviderad upplaga av Kungälv's kommuns handlingsplan i drogpolicyfrågor från 2003 antogs av Kommunstyrelsen i februari månad. Under året har drogförebyggaren presenterat policyn på arbetsplatsträffar ute i skolorna.
- Folkhälsorådet har under året föreslagit och genomdrivit att Kungälv's kommun skall införa rökfri arbetstid. Policyn grundar sig på omtanke och respekt för vår egen och omgivningens hälsa samt på vårt ansvar som positiva och sunda förebilder. Policyn är fastställd i Kommunstyrelsen och träder i kraft den 1 januari 2010.
- I samband med skolavslutningen deltog Kungälv i samverkan med regionens övriga kommuner i kampanjen Störa langningen. Med hjälp av en idrottsförening sattes affischer upp på strategiska platser. Arbetsgruppen för det drogförebyggande arbetet informerade media om kampanjens syfte.
- Genom ett samarbete med Tobakspreventivt center, Folkhälsokommittén har ett filmvisningsmaterial testats och köpts in till gymnasiet.
- Ett utökat samarbete har inletts med länsstyrelsen och elva andra kommuner i Västra Götaland för att stärka och utveckla det tobakspreventiva arbetet.
- Undervisningsmateriel gällande nykterhet och trafik samt ungdomar som växer upp i missbruksmiljöer har anskaffats och tillhandahålls skolorna i Kungälv.
- Drogförebyggaren har deltagit i samkraftsgrupper, Unga Kungälv och skolornas arbetsplatsträffar i den utsträckning det varit möjligt.

Förebyggande arbete mot ohälsa bland kvinnor och män samt våld i nära relationer

- Basutbildningar som vänder sig till kommunens olika verksamheter inom IFO, äldreomsorg, funktionshinder och skola har planerats under 2009 och genomförs vid tre tillfällen våren 2010. Den gemensamma handlingsplanen för våld i nära relationer har reviderats under året och kommer att tas i Folkhälsorådet och Kommunstyrelsen.
- Medel har sökts hos Länsstyrelsen för fortsatt verksamhet inom kvinnomottagning/mansmottagning och barnsamordning, 1 100 000 kr har beviljats för år 2009/2010.
- När det gäller samordningen av samtalsmodellen ”Trappan” på familjerådgivningen har handläggarna som är utbildade i modellen fått stöd till fortbildning genom medel beviljade av länsstyrelsen för barn som bevittnat våld. Fortbildningen ökat kompetensen i att samtala med barn som bevittnat våld, barn till psykiskt sjuka samt alkohol- och drogmisbrukande föräldrar.

Utbildning om hedersrelaterat våld

- Har planerats under 2009 och genomförs under våren 2010. I samarbete med Fryshuset/Electra kommer teaterföreställningar med efterföljande dialog att genomföras av Sharafs hjältar och hjältinnor. Målgruppen är elever i årskurs 9 och gymnasiet samt föräldrar och berörda anställda.

Depression och suicidprevention

- Arbetsgruppen har under året arbetat med att ta fram ett förslag till handlingsplan mot självdestruktivt beteende som riktar sig till föräldrar, politiker och berörda anställda. Handlingsplanen kommer att fastställas av Kommunstyrelsen.

Arbetsgruppen kost och motion

- Under året har arbetsgruppen arbetet fram Hälsospåret i Fontin.

Föräldrastöd

- Föräldrastödsgruppen har engagerat Netscan och Mats Andersson som föreläst om vad som sker under ytan på alla de ungdomssajter som växer fram. Under en heldag deltog ungdomar i årskurs 5, 6, 7, 8 och 9 från hälften av Kungälv's skolor, föräldrar och personal.
- En föreläsning om "att leva med tonåringar" har också genomförts. Ett hundratal intresserade deltog.
- Arbetsgruppen har också planlagt för en utbildning enligt Jesper Juul's pedagogik som under våren 2010 kommer att vända sig till föräldrar och förskolepersonal

Folkhälsodagar 2009

- För femte året i följd arrangerades Folkhälsodagar i kommunen. Nytt för i år var psykiatrins dag. De sex dagarna arrangerades på Mimers Hus, förutom höstvandringen i Fontin. Dagarna hade ett brett utbud av aktiviteter av föreläsningar och utställare som kommunens invånare kunde lyssna och/eller delta i. Dagarna uppskattades för dess värme och goda stämning och resulterade i många positiva kommentarer och besöktes av 3710 personer. En utvärdering av dagarna finns på Kungälv's kommuns hemsida.
Dagarnas inriktning utgjordes av; Ungadagen, Friskvård & Hälsa, Sång & Hälsa, Seniordag, Jämställdhet kvinnor och mäns hälsa samt Psykiatrins dag.

Övrig verksamhet:

- Valfärdsbeskrivning/bokslut har tagits fram sedan 1998 och är ett sätt att utvärdera effekter av det arbete som görs. Bokslutet för 2008 har utvecklats med fler indikatorer och en djupare analys av materialet har genomförts. Syftet med valfärdsbokslutet är att ge en nulägesbild av välfärden i Kungälv, hur den skiljer sig mellan olika områden och grupper i samhället och hur utvecklingen ser ut över tid. Det utgör även ett underlag för politiker och tjänstemän för att se samband mellan fattade beslut och uppnådda resultat. Bokslutet kan ses som ett sätt att kvalitetssäkra kommunens arbete.
- Folkhälsosamordnare och drogförebyggare deltar i arbetet med Översiktsplan 2010. De deltar i den del som berör hållbar utveckling/konsekvensanalys utifrån ett socialt, ekonomiskt och ekologiskt perspektiv.
- Kungälv's fyra vårdcentraler, Medborgarskolan och folkhälsorådet har påbörjat ett samarbete för att skapa mötesplatser. Tänkbara målgrupper är ensamstående föräldrar, änkemän/änkor, utförsäkrade, föräldrar till barn med särskilda behov. Det är vårdcentralernas psykoterapeuter som har initierat arbetet utifrån ett upplevt behov i dess dagliga arbete. En gemensam ansökan för ändamålet är under bearbetning för att skickas till folkhälsokommittén i mars 2010.

Kungälv 2010 02 05

Inger Aronsson
Utvecklingsledare Folkhälsa